

ŚWIĘTE KSIĘGI, ŚWIĘTE TEKSTY

Walenty Majewski

BRAHMA WIWARTA PURANAM

ब्रह्मवैवर्त पुराण

Armoryka

BRAHMĀ-WAIWARTA-PURĀNAM'

ब्रह्मा-वैवर्त-पुराणम्

OSNOWA Z RĘKOPISMU BIBLIOTHEKI KROLEWSKO-BERLINSKIEJ PRZEPI-
SANA, Z PRZYDATKIEM PRZEKŁADU ŁACIŃSKIEGO

PRZEZ

ADOLPHA FRYDERYKA STENZLER

POMORZANINA, etc.

w roku 1829. ogłoszona,

A PRZEZ

W. S. MAIEWSKIEGO

PODŁASIANINA.

*na Polskie brzmienie wyrazów Samskrytu przepisana, i do znaczenia w języku
Narodowym zbliżona, w zamiarze porównania trzech tak odległych języków i u-
łatwienia nauki czytania, pisania i odczytania się ze brzmieniem tego starożyt-
ney mowy, za niewymawialną w obcych językach uważaney,*

SZANOWNYM SPÓŁ-ZIOMKOM I INNYM SŁAWIANOM

POŚWIECONA.

W W A R S Z A W I E,

W Drukarni Łątkiewicza przy ulicy Senatorskiej Nro 467.

WYDAWCA I PRZETŁUMACZ SANSKRYTU WYDAWCA WŁASNY.

1830.

Seria: ŚWIĘTE KSIĘGI, ŚWIĘTE TEKSTY, Nr 34

Redaktor serii: Andrzej Sarwa

Projekt okładki: Juliusz Susak

Na okładce: Album of popular prints mounted on cloth pages. Colour lithograph, lettered, inscribed, numbered 48 and depicting a scene from the Ramayana, (ok. 1895 r.), (licencja: *public domain*), źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rama_is_shown_about_to_offer_his_eyes_to_make_up_the_full_number_-_108_-_of_lotus_blossoms_needed_in_the_puja_that_he_must_offer_to_the_goddess_Durga_to_gain_her_blessing.jpg

(This file has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighboring rights).

Tekst: reprint wydania z roku 1830.

Copyright © 2017 by Wydawnictwo „Armoryka”

Wydawnictwo ARMORYKA

ul. Krucza 16

27-600 Sandomierz

<http://www.armoryka.pl/>

ISBN 978-83-8064-355-0

BRAHMĀ-WAIWARTA-PURĀNAM'

ब्रह्मा-वैवर्त-पुराणम्

Za Pozwoleniem Cenzury Rządowej

DO ŁASKAWEGO CZYTELNIKA

Pomysł wsławionego de Leibnitz na początku zeszłego wieku nawiasowo rzucony: iż Geographia i Historia mów, języków, i dyalektów naszego wiadomego świata, iest Geographią i Historią ludów, iakowe tychże mów, języków i dyalektów używają lub dawniej używali; po nieiakięj przerwie, wszyscy prawie terażniejsi Europy uczeni za zasadę swych historycznych badań przyjęli. Ztąd to owa powszechna dążność Philologów i innych uczonych w zgłębianiu i ogłaszaniu philologicznych rozpraw.

Ale, aby tą drogą zamierzonego dościsnąć celu, podług tegoż pomysłu nie *a priori*, czyli syntetycznie albo zbiorowo, ale *a posteriori*, analitycznie czyli rozbiorowo postępować należy. — W zbieraniu materyałów do moich philologicznych rozpraw tą drogą postępując, wypadło mi obeznać się naprzód z językiem narodowym, z jego budową, narowem, bujnością i t.d. tudzież z dziesięćo mnięj więćcy jego pobratymczemi (zrodnemi) dyalektami, z ich budową, narowem, bujnością i t.d. A że nie można sądzić o szczególe, nie obeznawszy się z ogółem, ztąd wypadła potrzeba obeznania się z odrębnemi mowami, językami i dyalektami, z ich mieszaniną pomiędzy sobą i z innemi odrębnemi, tudzież z ich budową, dawnością lub nowością, narowem i t.d. nayprzód w samey Europie, a po dostrzeżeniu zachodzących związków między językami Europy z językami reszty części wiadomego świata, tudzież po porównaniu onych ze znanemi dotąd a nawet ze sposobami rycia, pisania lub malowania, w nich myśli, bądź to głoskowo, bądź obrazowo, a to w rozmaitych kierunkach i t.d. pokazał się nowy niedostatek.

Ztąd znów wypadła potrzeba uszeregowania tychże mów, języków, dyalektów, a nawet rozdrobnionych idiomatów co do ogółu, przynajmniej w porządku abecadłowem z przydaniem postrzeżeń nad każdym, a nawet ile możności nad ich literaturą, aby ie łatwiej porównać tak pomiędzy sobą, iako też z innemi, za pomocą porównawczych tablic i odnieść ie do trzech lub więćcy mowo-matek. — Przez mowo-matki rozumiem języki teraz i w nayodlegleyszy starożytności, w ściśle i dostateczne grammatyczne prawidła ujęte, w służbie Bożej, w pismach wyznani poświęconych, w naukach, umiejętnościach i w ludzkim udzielaniu się ustnie i na piśmie używane.

Ze zaś wszelkie wyznania mocno się przykładają do rozszerzania, udoskonalenia i upowszechnienia mów, języków i dyalektów, a przeciwnie zmianą wyznań mają wiel-

ki wpływ na zmianę języków, i ponieważ ludy bez wyznania, iakowych jest mało, zniżają się do stanu zwierzęcego i nędznym trzodom w rozdrobnionych ludzkich gromadkach tworzą odpowiednie swym potrzebom drobne idiomata, tak iak Szamanizm w Azji wschodnio-północnej i w obu Amerykach, dzikiem gromadom za koczowisko służących, Sabeizm zaś i Fetyzm w Afryce i w przestrzeniach Australnych, z tych powodów i o główniejszych wyznaniach naszego wiadomego świata musi tu mimowolnie zachodzić wzmianka.

A że starożytne mowy, języki i dyalekta, nie są nam od ludów co ich używali podane, lub są podanemi, ale pod ogólnem nazwaniem mowy bogów lub dzikulczych ludów; niektóre zaś obumarły lub zmieszały się z nowszemi przez wojny, wędrowki narodów, obce panowanie, zakazy, zmiany wyznań, tak iak w Azji i w Europie pod krwawym Islamizmem. — Niektóre nawet tak iak mniemamy Geto-Gottycki od uczonych podsunionemi zostały, lub tak iak u starożytnych Porussow, Szalawow, Germanow, Gallow, Iberow, Bretonow, Szkotow, poszły w zapomnienie; stąd wypadła trudność w wynalezieniu tychto mowo-matek, zwłaszcza po wyroku iednego z mędrców XVII. wieku na zasadach *a priori* branych opartym, iakoby mowa Adama przez potop ogólny zniszczona, iedynie w szczątkach przez rodzinę Noego była zachowaną i rozdzielila się na języki Semitycki, Japhetycki i t. d. Że i te nawet tak rozdzielone języki przy wznoszeniu wieży Babilońskiej na tysiączne dyalekta a nawet idiomata iakowe dziś postrzegamy podzieliły się; i że dla tego tej to mowo-matki co do szczątków wszędzie szukać należy; ale co do całości nigdzie iey znaleźć niemożna; stąd znowu nowa do usunięcia powstała zaporą.

Mamy wprowadzić historyczne podania o ogromnej ilości ludów Skityjskich w Europie i w Azji ieszcze przed znaną wędrowką narodów mieszkających, ale mędrzy starożytności nie podali nam, iakiey te ludy używali mowy; to tylko nam podano, że ta mowa nie była pieszczotliwą ale iędrną (*barbara lingua*), że była piśmienną i aż do środka VII. wieku po Chr. wpisiennych układach pomiędzy władzcami, iak nam Menandhar podaje, była używaną. — Ale gdy nam nie podał iakie to było pismo, czy głoskowe, obrazowe, chierogliphiczne i t. d. a następnie wykazało się że i to podanie przy dzisiejszych wiadomościach nie jest dostatecznym.

Podania starożytnych że Anacharsy wsławiony mędrzec Skityjski, iedynie dla tego znał język Grecki, że iego matka była Greczynką, również są niestanowczemi.

O podaniach Platona, Arystotelesa, Herodota i innych w tym przedmiocie, mówiło się w pierwszym poszycie naszych rozpraw philologicznych, ale i te są mnięj stanowczemi.

Ale podania Herodota o narodzie Skityjskim Budhynów iakowy się daleko na północ

„ nārāyaṇa uvācya „

॥ नारायण उवाच ॥

« Narow chodzący odwiecza, odpowiada »

1. a) yēṇa vā prārthitah kṛiṣṇa ādźiagāma mahitalam'

येन वा प्रार्थितः कृष्ण आज्ञागम महितलम् ।

W ów czas czule proszony Kṛiṣṇa (Stwórca) zdziałał pochod na wielki padół (siemię)

- « b) yan yan widhāya bhūmau sa dźiagāma swālayan wibbuh

यं यं विधाय भूमौ स जगाम स्वालयं विभुः ॥१॥

iahową idąc przybrał postać na ziemi, zdziałał pochod i do swego państwa powrócił;

2. a) bharāwatārāṇopāyaṇa dুষṭānam cya wadbōdyamam'

भारवतारणोपायं दुष्टानां च वदोद्यमम् ।

iaś w Bhary 'przemianie podpadł grzechowi, cielesnemu i chciał zniszczyć bezbożnych;

- « b) sarwan tē kathayiszyāmi snwicārya widhānatah

सर्वं ते कथयिष्यामि सुविचार्य विधानतः ॥२॥

wszystko ci wygadam pięknie pomyślane, do nauki ułożone.

3. a) adhunā gōparāpan cya gōkulāgamanan harēh

अधुना गोपतूपं च गोकुलागमनं हरैः ।

Już, iaś bawołą przyiął postać i w rodzinę bawołą wcielił się Gorny,

- « b) rādhā gōpālīkā yēṇa nibōdha kathayāmi tē

राधा गोपालिका येन निबोध कथयामि ते ॥३॥

iaś Rādhā została bawołą ieno niebaday wygadam tobie.

N ā r ā y a ṇ u s i n q u i t :

1. A quo rogatus Kṛiṣṇus in terram descenderit; quam formam in terra indutus princeps
2. in domicilium suum redierit, dolum incarnationis sub forma Bhāri, impiosque occiden-
3. di conatum: haec omnia tibi narrabo, bene perpensa, ordine exposita. — Jam Haris bubulci formam et quomodo bubulci familiam ingressus sit, a quo Rādhā bubulca facta sit

4. a) śiāṅkhacūḍawadhē pūrwā sangkšépāt' kathitān śrutam'

शङ्खचूडधे पूर्व सत्तेपात् कथितं श्रुतम् ।

Jaś Śiāṅkhacūḍak przemienił się, już poprzednio zaszeptan, wygadane, słyszaneś

- a) b) adhunā tat' suwistārya nibōdha kathayāmi te

अधुना तत् सुविस्तार्य निबोध कथयामि ते ॥४॥

teraz też pięknie i obszernie, bylebyś był bacznym, wygamam tobie.

5. a) śrīdāmanāḥ kalalāś cāinwā babbhūwā rādhayā sāha

श्रीदाम्नः कलहम् चैव बभूव राधया सह ।

Szczęśliwego Damanā kalne ściecie się, kłótnia, była powodem że przez Rādhę potężną

- a) b) śrīdāmā śiāṅkhacūḍas cā pāpāt' tasya babbhūwā ha

श्रीदामा शङ्खचूडश्च पापात् तस्य बभूव ह ॥५॥

Srīdāmā w Śiāṅkhacūḍę przemianie popadł i to było nieszczęściem

6. a) rādhām śiāśīpā śrīdāmā yāhi yōnin cā mānawīm'

राधां शशाप श्रीदामा याहि योनिं च मानवीम् ।

Radę zaszeptał Śrī-Dāmā „poydś w macię a to w ludzką,

- a) b) wradźē wradziāṅganā bhutwā wicariszyasi bhūtālē

व्रजे व्रताङ्गना भूत्वा विचरिष्यसि भूतले ॥६॥

we wrogów niebie na Wradziankę przemienioną wychodzisz się wspaniale na ziemi"

7. a) bhūtā śrīdāmā śiāśīpāt' sā śrīkriśṇan samuwācā ha

भीता श्रीदामशापात् सा श्रीकृष्णं समूवाच ह ।

Bojąc się Śrī-Damy zaszeptania, ta do Szczęśliwego Stwórcy doskonałego rzekła nieestety!

-
4. narrabo tibi, ausculta. In narratione de Sankhachūḍi morte antea breviter narrata au-
5. dita sunt; nunc vero radem uberius exponens narrabo tibi, ausculta. Dāmāni rixa fuit
6. cum Rādhā, cujus rixae scelere Dāman Sankhachūḍas factus est. Rādhām execratus est
Dāman: »ingredere uterum humanum; in Vrajo bubulca facta ambulabis in terra." Per-
7. terpta Dāmānis execratione illa Kriśṇnum allocuta est: »bubulcae formam induam,